

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosus perfectionis cupidus magistrum perfectionis quærat. Cap. xij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

PARS SECVNDA

DE NONNVLIS DOCUMENTIS GENERALIBVS

ad assequendam perfectionem necessariis.

POST perfectionis desiderium, documenta quaedam generalia, perfectioni assequenda admodum utilia, huic primo volumini, secundum promissionem nostram, finem imponent, quorum quaedam ad ipsam substantiam operum, quibus studiosus perfectionis incumbit, alia verò admodum in ipsis operibus tenendum valde conducunt. Illa in hac secunda tractatione, haec verò in postrema declaramus.

Religiosus perfectionis cupidus magistrum perfectionis querat.

CAPVT XII.

Desideria perfectionis à nostra voluntate cōcepta, si vera & efficacia sunt, non in solo corde permaneant, sed ad opus exeāt, & ad omnis virtutis amorem & studiū impellant. Signū enim est (vt diximus) aut falsi, aut saltē inefficacis desiderij, si data opportunitate non operetur, nec quod antea concupiuius, exequatur. De quo dixit Salomon: Vult, & non vult piger: anima autem operantium impinguabitur.] Vult quidem corporis castigationem, sui abnegationem, & omnis virtutis exercitationem, quando nihil sese offert, in quo aut opus virtutis faciat, aut suam voluntatem abneget, aut sensus corpūsque castiget. Non vult autem, cum mortificationis, vel virtutis occasio animū pulsāt, quia nonnulla difficultate studiose actionis exterritus, protuac, desiderium proficiendi, & seipsum abnegandi, deponit. Iste quod ad corpus attinet, fortassis pinguis erit, & crassus, sed fat scio, quia in animo tenuis erit, & macilentus: Nam ille solus animam suam roborat, & adipe virtutis impinguat, qui, quod voluit, quod postulauit, quod concupiuit, opere praestitit, & ex corde in manus & actiones produxit. Opera verò, ad quae desideria perfectionis incitantur, multa, & varia sunt, sine quibus ex gratia & auxilio Dei factis, nemo sanctus & perfectus existet. Hoc autem paulatim, & non sine aliquo ordine, ac methodo (Deo donante) vastum hoc opus, explicabit. Licet enim gratia Dei, quae artifex est sanctitatis, ab humanis regulis, & ab intentione ordinis non dependeat, eo tamen ipso, quòd hominis imbecillitati, & naturae se accommodat, virorum spiritualium regulas, & actionum ordinem non excludit. Quare Bernardus, oſculari pedes Domini prius per penitentiam, docet; & postea manus, per gratiarum actionem, postulat; & postremò os illud sponſi venerandum attingere per amorem efflagitat. Sed antequam ad haec, quae sunt particularia, descendamus, operae pretium est promissis stare, & quaedam generalia documenta viris spiritualibus admodum necessaria, clarè & manifestè proponere, quae ad studiosas actiones, ex desiderio perfectionis manantes pertinentia, huic primo nostro volumini finem imponent. Haec verò, quia ad perfectionem, & mentis puritatem capeſſendam val-

PROV. 13.

Ber. ser. 3.
in cap. 1.

Adè conducunt (vt experientia viris iam sanctis aperuit, & viris sanctitatem sitientibus demonstrabit) vellem lectores non cursum, non festinantèr, sed paulatim, & lento (vt aiunt) gradu perlegerent, & lectionem, vt iam iterum diximus, attentè eorum, quae lecta sunt, meditatione condirent. Cum enim virtutis opus non tam sit, scire, quàm agere, non tam, nosse quàm operari, lectionem debet consideratio comitari, quae lecta in desiderium affectumque transfundat. Nec solum vt morosus exactor, vel (vt vetulus loquar) tamquam virium meditationis nostrae cognitor, hac ero diligentia contentus, nisi etiam quae quilibet legerit, operis ipsius nonnullo labore perſicet. Ita scilicet, vt quaedam eorum quae dicemus, vt, exempli gratia, quae de magistro perfectionis habendo, de ei in omnibus obediendo, & de recta intentione seruanda, & de aliis similibus proponuntur, statim sine mora faciat: alia verò quae non tam facilem executionem habent, per hebdomadas aut per menses, vel per longius spatium temporis, si alicui necessarium videbitur, experiri, & vtcumque implere, conetur. Haec enim istorum vitae spiritualis documentorum, vel leuis praelibatio mirificè animas nostras mutans, & ad querendam mirabilem tranquillitatem reuocās, & à sensibilibus rebus abducens, ita nos inflammabit, & dulcissimae virtutis amore capiet, vt nequaquam à cæpto celsemus, donec quod praelibauimus, abundè bibamus; & eo bono, quod olſcimus, satureremur.

CPrincipiò ergo religiosus, aut spiritualis vir perfectionis desiderio succensus, magistrum huius vitae, non à multis trita, & praëceptorem virtutis querat, à quo disciplinam istam omnium praestantissimam addiscat. Nec qui vitam religiosam profiteretur (vt nunc alios spirituales viros relinquamus) nimis in querendo magistro fatigabitur, quoniam aut praëlatus, aut ille, qui confessiones eius excipit, aut quem praëlatus animabus curandis in cōnubio medicum designabit, magister est perfectionis cui animam suam curandam, regendam, & ducendam committet. Si autem ille non fuerit satis, vt desiderat, peritiam rerum spiritualium instructus, confidat de benignitate Domini, quòd per os magistri, à matre religione signati, illum erudiet, & de omnibus edocebit. Non erit autem praeter ordinem, de consensu praëlati, alium virum spiritualem domus, & perfectum adire, qui aut magistrū omnibus propositum adiuet, aut quod ipse minus potest, suppleat, aut pro maiori animae consolatione ab ipso dicta conformet. In quo, priusquam vltra progrediar, ea charitatis audacia, quae neminem

palpat,

palpat, & nemini etiam onerosa est, religionem prælatos (quod alibi ex professo faciam) sui muneris ad-monebo. Nam ipsi pro munere sibi demandato, non æconomi sunt, non domus ædificatores, non ciuitatis, in qua degunt, gubernatores, non principum familiarum, non (quod magis est) aut concionatores, aut animarum secularium, nisi in eo quod sine detrimento sui officij possunt, adiutores, sed sunt prælati, id est, spirituales religiosorum patres & medici, ab omnibus aliis curis expediri, vt possint eorum perfectioni procurandæ vehementer insistere, & eos in rebus spiritualibus gubernare. Quare vt aliquem nunc ex patribus ad confirmandum adducam) beatus Ephraem qualitates prælati, & munus exponens, sic ait; Ideoque eum, qui cæteris præest, conuenit, & peritissimum esse, & ad consulendum saluti subditorum vigilantissimum: vtque singulorum obseruet incessum, motum, gestum, ac habitum, adhibita etiam debita earum rerum correptione, quæ minus conueniunt. & vt ad optimum ea statum formamque reducantur. Præceptores enim non solum elementorum scholaribus ostendunt figuras, sed & minima quæque puncta distinctionesque proponunt. Atque sic oportet, prælatum, nihil quantumuis minimum, quod ad salutem pertineat, omittere, quin fratribus proponat: non præmittendo etiam supplicia negligentibus parata, vt eo velut muro aliquo culpam omnem ab innocentibus procul arceat. Atque ita Lupi pastoris diligentiam considerantes, rationalium ouium gregem fugiant. Ioannes verò Cassianus non tam id ipsum dicens, quàm vt certissimum præsupponens. Prælatum ait in omnibus virtutibus perfectum esse oportere, qui, quod alios docturus est, prius vita & actione probauerit. Eius verba sunt: Ideoque nullus congregationi fratrum præfaturus eligitur, priusquam idem, qui præficiendus est, quod obtemperaturis oportet imperari, obediendo didicerit: & quid iunioribus tradere debeat, institutis seniorum fuerit affectus. Bene enim regere, vel regi, sapientis esse pronunciant, summumque donum, & gratiæ sancti Spiritus esse definiunt. Nam neque salutaria præcepta quæpiam posse obtemperatibus præstitueri, nisi qui prius vniuersis virtutum disciplinis fuerit instructus: nec obedire quemquam seniori posse, nisi eum qui consummatus timore Dei, & humilitatis fuerit virtute perfectus. Videant ergo prælati quod munus susceperunt, & sua studia & occupationes aduertant. Si enim cura subditorum postposita, aut secularium negotiis, aut magnatum visitationibus, ac colloquiis, aut immeritata sollicitudine rerum temporalium inhereant, non suo muneri satisfaciunt, sed supremi Pastoris, qui eis oues suas commendauit, indignationem incurunt. Non putent officium prælati esse, sicut officium secularis gubernatoris, qui solam externam reipublicam pacem respicit, publica scandala, & mutuas iniurias subditorum corripit, & nihil amplius requirit: sed est munus spiritualis patris, & medici, qui non corpora sed animas subditorum regit, & curat, non tantum exteriores religionis pacem, aut externam statutorum obseruantiam, sed multo magis internam animarum perfectionem, & omnis virtutis affectionem procurat. Sibi itaque subditos verissimo & tenerimo amore prælati deuinciant, quo ipsi suas conscientias securè aperire audeant, & bona, & mala, tristia & aduersa propalare. Frequenter eos, & amanter de rebus spiritualibus alloquantur, modum viuendi, & in spiritu proficiendi, quem habent non vt seueri iudices, sed vt amantissimi patres, ad iuuamen & consilium afferendum interrogent. Sordidos adhibito remedio confessionis, & salutaris pœnitentiæ; laeues, aridos, & de-

solationem patientes, monitis ad perseuerandum, & consolationem expectandam, rigent; saucios inordinatis affectibus doctrina mortificationis curat. Propria voluntate rigidos studio obedientiæ flectant: tepore aut segnitie frigidos, instrumentis deuotionis foueant: prauis opinionibus errantes, & quod noxium est, salubre astimantes, spirituali disciplina propolita regant. Incipientes, lacte; proficientes, solidiori cibo, perfectos, suauissimo contemplationis alimentum reficiant, & in hoc toti positi sint, vt impedimenta virtutis arceant, & omnes in perfectionis studio promoueant. Modum (vt credo) huius tractationis in admonendis Prælati excessimus, quibus integrum tractatum iusta magnitudinis præparamus; nunc ergo illis prætermittis, ad id, vnde digressi sumus, nostrarum stylos reuertatur.

Religiosus igitur, qui vult in virtute proficere, & ad perfectionem non lentis passibus festinare, se infirmum, iter agentem, militem, discipulum, infantulum, & regis alicuius familiaritatem ambientem existimet, & quod isti omnes faciunt, vnus ipse perficiat. Si ægrotus est, medicum querat; si iter faciens, ductorem inquirat; si miles, imperatorem sequatur; si discipulus, magistrum auscultet; si infans, vbera matris sugat; si diuinæ familiaritatis ambitiosus amator, illius qui personam regis agit, a quo doceatur regi placere, colloquium, & monita non aufugiat. Ista omnia similia, si explicentur, aperte manifestat, quanti momenti sit ad perfectionem assequendam, imò & ad aliquam securitatem in via Dei habendam, prælato, aut patri spirituali quemque religiosum seipsum ostendere, & vniuersa secreta cordis aperire. Illi enim, id est, prælato, vt patri, & vt medico defectus omnes nostri à nobismetipsis aperiendi sunt, & nihil nunc de sacramento confessionis loquor, sed de secreto infirmi cum medico & filij cum Patre colloquio passiones, affectusque pandendi, omnes tentationes, & molestias propalanda. Illi clarissime, & sine ambagibus explicandum est, quomodo defectus superemus, quo pacto affectus mortificemus, quamam ratione tentationes vincamus. Illi dicendum est cuiusnam virtutis amor nos teneat, quæ studiosa exercitatio delectet, quem profectus, aut perfectionis gradum mens nostra (vt putamus) obtineat. Cum illo tractandum est, quem modum in oratione, & meditatione seruemus, quas in ea consolatione experiamur, quanta attentione, aut mentis distractione horas recitemus, quo afflictionis genere corpora nostra domemus, & quibus impedimentis à perfectione retardemur, aut quorum mediorum vsu amplius proficiamus. Tandem, quicquid in anima malum, aut bonum est, quicquid lætum, aut triste, quicquid manifestum, aut dubium, siue illud magnum, siue parum sit, aut prælato, aut patri spirituali pandatur: & tota nostra conscientia ita aperta sit ei, ita clara, & detecta, vt ille melius quàm nos ipsi (si fieri possit) eius qualitatem agnoscat, & omnia mala & bona peruideat. Quod sanè saluberrimum documentum beatus Vincentius, (quem Ioannes Gerson adhuc viuentem, à Ioanne prædictum Angelum putat, qui accepta corona exiuit vincens, vt vinceret): tanta exaggeratione proponit, vt vix sine illius custodia alicui perfectionem concedat. Is namque beatissimus pater, magnus prædicator, & ordinis Prædicatorum decus, in aureo illo tractatu, de vita spirituali sic scribit: Sciendum est, quod homo facilius & in breuiori tempore, possit ad perfectionem pertingere, si haberet instructorem, cuius regimine duceretur, cuius obedientiam in omnibus actibus, paruis, & magnis totaliter sequeretur, quam aliquis possit seipsum perficere quantumcumque vigeat acumine intellectus,

Ephraem.
li. de vita
spirituali
ad nouit.
n. 36.

Cassian. li.
2. de inst.
c. 3.

Gerson. 1.
p. epist. ad
Vincentium.

Vincen.
tract. de
vita spiri-
tualis.

AA. 9.

Iustini. 1. de obediencia. c. 20.

Bern. ser. 77. in cant. Cant. 3.

& libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratum, imò plus dico, quòd numquam Christus suam gratiam ministrabit, (sine quo nihil possumus) si homo habet, à quo possit instrui, & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, credens sibi sufficere, & per se posse inuestigare, & inuenire quæ sunt vtilia ad salutem.] Is sanè (vt nunc alia istius sanctissimi Patris dicta præteream) in hoc Salutarem nostrum sequutus est præceptorem, & non tã dictis quàm factis huius doctrinæ attestatorem. Paulum enim (& cum Paulum nomino Ecclesiæ totius Doctore & Anglicam tubam nomino) in conuersionis exordio noluit per seipsum edocere, sed ad hominem misit, à quo salutis doctrinam audiret. Nam Paulo dicenti: Domine: quid me vis facere? non respondit Dominus, hæc & hæc facias. Sed quid? Surge, & ingredere ciuitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere.] Eo autem Damascenorum ciuitatem ingresso, Ananiam non maiorem, nõ æqualem, sed inferioris virtutis, inferioris meriti, inferioris status, excitauit, qui Paulum de omnibus erudiret. Si doctorem, si Apostolum, si totius Ecclesiæ patrem Christus ad hominem misit, à quo Dei voluntate audiret, putamus nos prælatum habentes; & spiritualem magistrum prope cellam nostram videtes, sine eius ministerio posse proficere? Eramus, & nos ipsos falsa persuasione decipimus. Vnde Laurentius Iustinianus eandem doctrinam astruit, ita scribens: Omni secularitate exerciti sunt in religione rudes, ne pereffluant, ne torpeant, ne obdurescant, ne suo innitantur sensui, proprioque ducantur arbitrio: sed tamquam diuino oraculo, suo in omnibus credant pædagogò, & ipsius in cunctis obtemperent voluntati. Nolint discernere quare, sed quid præcipiat: illo neminem iudicet sanctiorè prudentiorè que; ipsum purè diligant, ipsum venerètur: ipsi tota deuotione famuletur. Aperiatur deniq; illi simpliciter, ac sine excusatione omnes cogitationes suas, intentiones, desideria, dicta, & gesta. Ad eundem accurrant frequenter, veluti ad nutricem infans, vt ab illo doctrinæ & consolationis suscipiant nutrimenta, atq; spirituali lacte pascantur. Ab eo erudiantur qualiter, quando, & vbi orare debeant, quid meditari, quid legere, quid operari. Similiter quantum dormire, quantum que eos abstinere liceat, in eo omnino sit eorum velle, & nolle, atq; vniuersa (si possibile est) ad imperium peragant præceptoris. Hæc profectò, si fideliter adimplebunt, lætante incedent, securè quiescent, diligenter à cunctis, ab Angelis protegentur, & visitabuntur à Domino. Nihil illis apparebit asperum, nihil arduum, nihilq; impossibile. Sine oculis vtiq; replebuntur lumine, sine discretionè ornatè erunt sapientia, sine voluntate erunt profecti gratia, eo abundantiori, quo liberius se subiciet, nec non pro Christi amore ardentius abnegabunt se, nihil sibi penitus reseruantes. Licet autè sententia hæc solis tyronibus dicta videatur, ea tamè communè esse, & omnibus viris spiritualibus conuenire Bernardus manifestè proponit. Dum enim exponit illud: Inuenerunt me vigiles, qui custodiunt ciuitatem,] hæc ait: Audiant qui sine duce, & præceptore vias vitæ ingredi non formidant. Ipsi sunt in arte spirituali existentes, & discipuli pariter, & magistri. Non sufficit hoc, etiam coaceruant discipulos sibi, cæci duces cæcorum. Quàm multi ex hoc à recto tramite periculosissimè aberrasse comperti sunt? Nimirum ignorant astutias Satanæ & cogitationes ipsas, factum est, vt qui spiritu cooperant, carne cõsumantur, abducti turpiter, lapsi damnabiliter. Videant proinde qui eiusmodi sunt, quo modo cautè ambulèr, & de sponsa exemplum sumant, quæ non prius ad eum, quem desiderabat,

A villo modo valuit peruenire, quàm sibi occurrerent, quorum magisterio vreretur ad cognoscendum de dilecto, certè ad discendum timorem Domini. Seductori dat manum, qui dare dissimulat præceptorii.]
 Id autè non erit creditu difficile illi, qui supra dissimilia diligenter expendit. Si enim omnes infirmi sumus, ea aliquorum peccatorum aegritudine, quæ non corpus afficit, sed mentem affligit, profectò medico indigemus, cui, vt ab illo remedium accipiamus, vulnera debemus aperire, & infirmitates nostras, id est, imperfectiones defectusque monstrare. Nam qui abscondit scelera sua non dirigitur; qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur.] Et Cyprianus ait: quod ignorat medicina nõ sanat.] Quomodo ergo aut prælati aut spiritualis pater defectibus nostris medebitur, quos imprudenter celamus, & ab oculis eius abscondimus? Nec satis erit, si vnam imperfectionè, vnũ defectũ, vnũ affectum inordinatũ medico nostro pandamus, si reliquos, qui aut maiores sunt, aut scèdiore tacemus; quoniam solũ, què ipse sciuerit, aut quoquomodo deprehenderit defectũ curabit, quos verò ignorauerit, sine remedio, ac medicamento relinquet. Imò periculosũ est, multis defectibus patefactis, vnũ tantum abscondere, quia fortassis illos isti suppresso coniuncti, alio medicamine indigebant, & medicamentũ aliis appositum, nequaquam illos curabit, & istũ, què spiritualis pater ignorat, vltimò ad nostram perniciè augebit. Nam si quis febris simul, & cruditate laboret, & cruditate taceat, solamq; medico febrim ostendat, non morbi lenamè, sed certissimã sibi mortè ascitet. Nã medicus febrim aspiciens, & nihil de cruditate cogitans, sanguinè minuet, post quã minutionem nihil ægroto superest, nisi de rebus suis citò disponere, & præcipere sibi septicũ aperiri. Ita si pusillanimitate simul, & superbia laboramus (vt aliquod exemplum adducam) & istam abscondimus, & solam illam patefacimus, ea remedia afferet spiritualis medicus, quæ superbiam non cognitam, ita augeant, vt nos in gehennam ipsam protrudat. Si omnes viatores sumus, & viã cuiusdam, carni & sanguini angustæ, & à paucissimis frequentatæ (nã arcta est via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui intrant per eam) huius viæ ductorè queramus, ne à cupito termino insipienter aberremus. State super vias, dicit Dominus per Ieremiam, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit in via bona, & ambulante in ea; & inuenietis refrigerium animabus vestris.] Mũdus enim iste est instar agri latissimi, innumerabilibus viis, & semitis occupati, quarum multæ antiquæ sunt, & in præcipitiũ ducetes, aliæ verò recte, & locũ amonũ suũ cursum terminantes. Istarũ autè hæc vni cõgruit, hæc alteri, neq; omnibus hominibus vniuersa conueniunt. Qui vult itaq; nõ errare, stet super vias, & super omnes vias, ac super diuersas cõuersandirationes, antequã earum quilibet ingrediatur: interroget ductorem, id est, magistrum, aut prælatũ suum, quæ nã sint semitæ antiquæ, quas primi vitæ religiose fundatores triuerunt: interroget etiam, illarum quæ nã erit sibi via bona, & suis viribus, suæ capacitati, & suæ vocationi conueniens, & in ea ambulet diligenter, & aliã non querat, non cupiat, imò nec respiciat quidem, & sic propriæ mentis refrigerium inueniet. Noluit Iosias pius & sanctus rex, credere ei, qui loquebatur ex ore Dei, & suo spiritu ductus, & bono (vt viabatur) zelo incitatus, perrexit in prælium aduersus Neco Regem Egypti, & sagittis vulneratus occubuit.] O quoties viri spirituales, aut qui spirituales putant, hæc Iosia calamitatem experiuntur, dũ nõ acquiescentes seniorũ cõsiliis, volũt negotia supra vires aggredi, & se indiseretis asperitatibus onerare, & cũ

Prou. 28.

Cyprian.

Mat. 7.

Ierem. 6.

2. Par. c. 35.

minus cogitant, damnum suae praesumptionis sentit, & viribus destituti, oneri praesumptuose accepto, luctuose succumbunt. Non semel profecto hunc America latissimum tractum, multis variisque itineribus peragrans, incognito & rudissimo Peruano me commisit, & ductorem libenter sum sequutus, a quo vias, quas nesciebam, satis periculosas addidicerem, & dum illum sequebar, meam stupiditatem, & aliorum similitum admirabar, qui vias caeli interdum difficiliore cognita, & si errentur periculosiores, sine ductore confidenter ingredimur, & habentes magistrum non rudem, sed satis idoneum, & in rebus spiritualibus instructum, eius consilium aspernamur.

Ephes. 6.

Prov. 11.

Dorothei Docteri.

Job. 24.

Job. 24.

Nos etiam milites sumus, & si forte duces, atque prelati, tales sumus comparatione subditorum, non vero respectu animarum nostrarum. Colluctatio est nobis non aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias, quas saepe nos ferientes & vulnerantes non videmus.] Quae igitur ignorantia est, imperatoris, id est, spirituale magistrum non sequi, eius admonitionibus non parere, & cum equissimo hoste sine huiusmodi praesidio decertare? Certè de his foliis, qui praepositoris consilium in accipiendi bello subire detrectat, facile diabolus sibi victoriam promittit. Quare in Proverbiis scriptum inuenimus. Vbi non est gubernator, populus corrumpitur: salus autem, ubi multa consilia.] Quae locum tractans beatus Dorotheus satis efficaciter periculum sine ductore pugnantium detegit, & necessitate spiritualis ductoris exponit. Cauere nos admonet, inquit, ne nosmetipsos informemus, ne nos scios habeamus, ne persuadeamur esse nos satis nobis ad regimen nostrum. Opus enim nobis est auxilio praeter Deum, opus coadiutoribus. Nihil est miserabilius, nihil quod citius expugnari queat, his, qui nullos duces, nullos auctores habent ad viam Dei. Aut enim, quibus non est gubernatio, decidit ut folia. Foliis a principio sepep viris, semper germinans semper delectabile est, non multo post arefcit, & laequet, & cadens contemnitur & concalcat. Talis homo est, qui a nemine regitur. A principio feruētissimus ad ieiunia, ad vigilias, ad quietem, ad obedientiam, & ad quaecumque, caetera bona. Paulo post extincto eo seruire, si nulli habuerit sui gubernatori aut fotorem, qui extinctum ignem suscitet, & accendat, desiccatur, & cadit, ac demum destitutus ab hostibus suis captiuus trahitur, qui ut voluerint, in ipsam grassatur. Haec ille, & optime. Quonia inuisibiles hostes, ut est in Iob, quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum,] ad deceptionem scilicet animarum nostrarum, quas si desertas non inuenissent, & ope ductoris destitutas, eas nullatenus debellarent. Audi inuisibilem hostem spiritus sancti in eodem volumine descripi. Oculis adulteri obseruat caliginem: dicens, Non me videbit oculus: & operiet vultum suum. Perdidit in tenebris domos, sicut in die egrediant sibi, & ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurora, arbitratur umbram mortis; & sic in tenebris, quasi in luce ambulat.] Aptissime quidem diabolus adulter dicitur, quia animas Deo consecratas auertere nititur, & ad sua consilia pertrahere. Hic adulter aperit vultum suum, dum nequitiam suam alicuius boni velamine contegit, & dicit, non me videbit oculus, quia notitiam prelati, aut magistri spiritualis fugit. Si tenebrae sunt, si anima caliginem amet, & sua interiora ab oculo patris abscondat, tunc Diabolus perdidit domum eius, & conscientiam prelati occultam sibi aperit, ut eam ingressus, quaecumque inuenit bona, diripiat. Sed quid est sicut in die condixerant sibi: Anima huius irruptionis, huius spoliationis est participes? Ita profus. Nam iam simul aduersarius, & anima, eo ipso quod ista laqueum sibi paratum non detegit, in exitum virtutis aperte conueniunt, iam lucem auersantur,

A iam tenebras amant, iam in caligine abstrusa conscientiae ambo praebent delicto consensum. Hoc malum satis lugendum incurrimus, si soli pugnare volumus, & tendiculas diaboli celare praesumamus.

Non solum milites, verum etiam discipuli sumus, & illius disciplinae, quae sicut omnibus praestat dignitate, & ita difficultate praeminet. Difficillima namque est perfectionis disciplina, homini in peccatum lapsio, & non in sola speculatione, sed multo magis in actione sita cognoscitur, & eius adeptionem caecitas nostra, peccata nostra, vitia nostra, & inordinatae affectiones impediunt. Si autem alias disciplinas humanas, nullo modo sine ductore perdiscimus, quae dementia erit velle sine magistro diuinam sapientiam addiscere, & omnium virtutum doctrinam obtinere? Si patrem spiritualem non quaesieris, o religiose, aut tibi vltro oblatum audire neglexeris, gemes in nouissimis, ut verbis Salomonis tantisper immutatis utar, quando consumperis carnes tuas, & corpus tuum, & dices: Cur derelictus sum disciplinam, & increpationibus non acquieuit cor meum, nec audiui vocem docentium me, & magistris non inclinavi aurem meam? Merito id dices, & iure optime gemes, quoniam neglecto spirituali magistro, tempus elapsum, & corpus aetate consumptum, atque animam vix tyrocitium vitae spiritualis excedentem inuenies. Et enim, ut Cassianus ait, cum omnes artes, ac disciplinae humano ingenio repertae, & quae nihil amplius, quam huius vitae commodis profunt, licet manu palpari queant, & oculis perueri, recte tamen a quocumque sine instituentis doctrina nequeant comprehendere; quam ineptum est credere, hanc solum non egere doctore, quae & inuisibilis, & occulta est, & quae non nisi corde purissimo perspicere poterit, cuius error non temporale damnum, nec quod facile reparetur, sed animae perditionem parit, mortemque perpetuam? Ex quo intelligimus, quantum ille a Domino beneficium recipiat, qui ab initio conuersionis suae nouit istud documentum custodire, & magistro spirituali seipsum sincere manifestare. Habet enim non solum adiumentum proficiendi, sed etiam apertum efficitur, ut possit in via spiritus alios instruere. Vnde illi tamquam fideli seruo conuenit non ineptè, quod Isaias de Domino est prolocutus. Dominus dedit mihi linguam eruditam, ut sciam sustentare eum, qui lassus est verbo: erigit mane, mane erigit mihi aurem, ut audiam quasi magistrum.] Nam ille, cui Dominus a conuersionis exordio aperit aures, ut eum non per se, sed per os patris spiritualis loquentem audiat, ita solet ad fastigium virtutis ascendere, ut possit lassos & fatigatos, & penè tristitia submersos, solo verbo & efficacia sermonis erigere. Sicut autem non tantum discipuli magistro indigent, sed etiam ipsi magistri & scientiarum humanarum doctores, mutuo auxilio saepe indigent, & solent in vnum conuenire, ut inter se de rebus difficillimis conferant & absconditissimas veritates eruant: ita vtilissimum est viris quoque spiritualibus & in virtutibus & studio orationis apprime exercitatis, de statu animae suae cum aliis conferre, & illorum iudicio proprium submittere. Hoc enim maxime ad augmentum humilitatis valet, quam Dominus semper illuminat, & ad magnam perfectionem extollit.

Prov. 5.

Cassian. col. 2. c. 51.

Isaia 50.

B

C

D

E

Sed quid ego nunc humilitatem praetendo? Verè omnes tam rerum spiritualium discipuli, quam magistri in his rebus, quae ad animam pertinent, quasi infantes sumus, & multis ignorantibus inuolui mur: cum ergo alium auscultamus, & alicuius viri spiritualis ductum sequimur, non nos immoderate deijcimus. More itaque infantium, qui in omnibus consilium

matris exquirunt, in nulla re de nostro iudicio confidamus. Sed vniuersa magna, & parua, alicuius momenti, vel nullius, si commodè possumus, prælari, aut magistri consilio examinamus. Id verò in studio orationis maximè operæ pretium est. Cùm enim oratio sit quoddam familiare colloquium, & quædam intima amicitia cum Deo, nemo debet sine adiutore ad tam arduum negotium, & ad tantam dignitatem aspirare. Quis mihi tribuat auditorem, inquit sanctus Iob, vt desiderium meum audiat Omnipotès, quasi ad hanc consequendam desiderij exauditionem, auditorem, qui necessitatem eius audiat, & adiuet eum, petens, atque requirens. Ars autem orationis, ars desideriorum est, qua apud Dominum non tam vocibus quàm desideriis clamamus, & percipere desiderata cupimus. Queramus cum isto sancto viro auditorem, qui nostras difficultates in hoc itinere quotidie se offerentes audiat, & adiutorem, qui suis consiliis nos instruat, vt ab eo orare & desiderare discamus, & à Domino nostri desiderij effectum impetremus. Illud postremo in hoc documento aduertendum existimo, quòd quisque ita omnia, quæ ad se pertinent bona & mala prælato, aut magistro spiritali patefaciat, vt tamen magna circumspectione ab oculis aliorum abscondat. Si enim mala sunt, soli medico sunt aperienda. Nam si vlcus, aut morbum fœdum, & fœtidum soli medico, & non sine rubore, manifestas, & coram aliis etiam amicissimis, si possibile est, illum prudenter dissimulas; quare æquum iudicabis, morbos occultos animæ tuæ passim omnibus, aut amicis aperire, qui ex eorum conspectu aut scandalum, aut nonnullam offensionem capient, & seipsos foras ad imitandum inducent? Si autem bona, soli etiam præceptorum pandenda sunt, vt ea examinet, & suo consilio & admonitione promoueat: alij verò omnino ignorent, quæ scita nos ad inanem gloriam, & ad superbiam impellēt. Vtrumque Basilis apposuissimis similibus in hunc ferè modum declarat. Etenim si vbi de corporum curatione agitur, in remedio agris adhibendo, non temere quemvis medicamento ferramento vt videmus: sed illos tantummodo, qui medendi artem tenent, quam & à peritis autè didicerint, ac doctrinæ multiplici experientia, & assidua ipsi postea secum meditatione expoliuerint, & longinqua exercitatione longinquoque vsu confirmauerint: quæ ratio permittit, vt ad curationem eam, quæ sermone adhibetur, nulla habita electione, temerè quiuis, qui vult, assiliat: qua in re rei vel minimæ prætermisio maximè afferre detrimentum solet: Apud quos etiam ne panis quidem distributio quibusuis temerè permittitur, sed munus huiusmodi administrandi panis vnus cuiusdam est, ad què illud de communi aliorum sententia delatum est: qui non multò maiore cum delectu, ac cautione hoc in danda petentibus esca spiritali obseruari conueniat? Videlicet, vt munus hoc peculiare sit alicuius, qui melius id ipse præstare possit, quàm ceteri? Ex quo intelligitur animi esse valdè sibi præfidentis, cum quis de aliquo iudicio interrogatus intrepidè sic temerèque audeat respondere, neque digitum ad illum intendant, cui huiusmodi dispensandi sermonis munus delegatum sit. Qui quidem ea re, quòd fidelis esset dispensator, & prudens, idcirco delectus est, vt spiritalium cibum tempore distribueret, sermoneque suos in iudicio dispenseret. Consilium ergo Ecclesiastici in omnibus, sed præcipuè in rebus animæ seruandū est. Multi pacifici sunt tibi, & consiliarius sit tibi vnus de mille.] Et item illud Isaia: Secretum meū mihi, secretū

Iob. 31.

Basil.
reg. 45.
Eiususue
dispnt.

Eccles. 6.

Isaia 24.

meum mihi:] Vt occulta bona mea, & miseras meas solum ego scia: & ille, qui mihi in magistrum, in præceptorè datus est: ceteri verò me exterius iuxta præceptū regulæ videntem videant, quæ verò interiora sunt minimè per meam imprudentè locutionè agnoscant. Ille autem (& iste est prælatus, aut spiritalis magister) quem loco mei habere debeo, omnia mea siue mala, siue bona comperiat. Mala, vt corrigat, vt amenter reprehendat, vt emendet: bona, vt examinet, vt dirigat, vt ad debitum incrementum adducat. Ita fiet, vt in via spiritus incedam (quantum fieri potest) in hac mortali vita securus.

Religiosus Magistro perfectionis in omnibus obediat.

CAPVT XIII.

CONSCIENTIAM prælato, aut magistro spiritali aperire, quid proderit, si non hanc rerum interiorum manifestationem animi submissio, ac prompta obedientia sequatur? Certè nihil: sicut nihil prodest ægroti, si medicum querat, & ei suas ægritudines pandat, quicquid verò præscripserit, subire contemnat. Imò hic peius, quàm ille, qui patris spiritalis consilium numquàm audiuit, & danabilis errabit, quoniam non sola ignorantia, sed quodammodo ex contemptu, aut saltem ex proteruita delinquit. Ideoque Dominus ait: Seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit mulus. Qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis.] Nam si pœna delicto æqualis est, peccauit quidem ille, qui aliquam pœnam commertit; sed amplius peccauit qui pœnam acerbiorè sustinuit. Debet igitur religiosus perfectionis cupidus (& quod religioso dicitur, omnibus seruis Dei dictum putetur) non solum prælato, aut spiritali magistro conscientiam cū magna sinceritate detegere, non solum eius horrationes, & monita reuerenter auscultare, sed in omnibus ei promptè & diligenter obedire. Obediat primum ei in modo, quem ipse dicitauerit, declinandi à malo: & ea remedia aduersus peccata, & defectus suos, ea medicamina aduersus vitia, & passiones suas, eam rationem se abnegandi, & contra diabolum pugnandi suscipiat, quàm ipse præscripserit. Multos vidimus medicamentis proprio arbitrio, aut imperiti hominis consilio, in morbi remedium acceptis perisisse, & plurimos remediis à perito medico decretis, multam salutem comparasse: ita & non sine dolore vidimus multos, propria voluntate ductos, in magnas, & inextricabiles diaboli fallacias lapsos, & nullum si bene meminimus, qui prælato, aut magistro spiritalis imperio regatur, actu aduersarij omnino deceptum. Scit spiritalis magister, pro luce sibi diuinitus data, tum morbi grauitatem, tum remedij efficaciam, tum etiam infirmi, aut imbecillitatem, aut firmitatem cognoscere, & ea medicamenta spiritalia applicat, non tantum quæ sint morbo contraria, sed quæ infirmi pusillanimitas sine detrimento sustineat. Ipse videt, quæ æger, aut affectu immoderato captus, aut timore cæcus, aut afflictione oppressus, non videt, & morbi radicem excindens illud sanat, quod patientiam desperatum, & insanabile videbatur. Vnde quidam ægrotus ait: Quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus; comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui vt viderem.] Quid est, non potui, vt viderem: nisi non potui, quia nesciui, quia ignorantia circumdatus fui, medicamentum meis iniquitatibus adhibere, & aptum illis remedium aspiciere? Quod autem ægrotus non vi-

Luc. 12.

Psal. 39.